

HS 20.05.08

Sodan lapsilla on tarve tulla kuulluiksi

► Professori Raimo K. R. Salokangas (HS 14. 5.) liittyi keskusteluun sotaorpojen asemasta Suomessa ja kertoi Suomen Akatemiaan jätetystä asiasta koskevasta tutkimussuunnitelmasta, joka tähtää muun muassa sotaorpojen rekisteröintiin.

Pääkaupunkiseudun sotaorvot jättivät samansisältöisen vetoomuksen 29. 11. 2007 peruspalveluministeri Paula Risikolle.

Professori Salokankaan kirjoituksesta käy ilmi, miten kielessämme on useita sodan jälkeihin joutuneita lapsia ja lapsiryhmiä koskevia termejä.

Viime aikoina on käytetty

käsitettä sodan lapset, jolla tarkoitetaan kaikkia talvi- ja jatko-sodan ajan lapsia, joiden elämän sota on vaikuttanut välittömästi ja läpi koko elämän.

Viime vuosikymmenen aikana eri ryhmät ovat perustaneet omia yhdistyksiään, jotka nyt ovat alkaneet etsiä yhteyttä toisiinsa.

Näitä ryhmiä ovat sotaorvot, sotalapset, evakkolapset, siviiliveteraanien lapset sekä saksalaisien lapset.

Sotaorpoja ovat ne, joiden isä kaatui sodassa. Arvioiden mukaan heitä on 55 000–80 000. Heidän kokemuksistaan ei ole julkisuudessa

juurikaan keskusteltu.

Sotalapset taas lähetettiin pommituksia ja nälkää pakoon Ruotsiin, Tanskaan ja Norjaan. 75 000–85 000 sotalapsesta noin 10 000 jäi pysyvästi näihin maihin.

Tutkimuksissa sotalaisten ja muiden vanhemmistaan eroon joutuneiden lasten kohdalla on todettu selvästi enemmän masennusoireita kuin verrokki-ryhmällä.

Evakkolasten kodit jäivät luovutetuille alueille. Lapsia lienee ollut 200 000 tai ylikin. He joutuivat lähtemään vaarallisissa oloissa evakkotielle.

Siviiliveteraanien lasten kö-

dit ja perheet joutuivat partisaanien uhreiksi Kainuussa ja Kannaksella. Heitä arvioidaan olleen satoja.

Saksalaisien lapsia Lapin sodan ajoilta arvioidaan olleen 1 500–5 000. Monille on vasta aikuisiässä selvinnyt oma syntyperänsä. Sodan jälkeen he häpesivät isänsä kansallisuutta.

Toistaiseksi vajenneita ovat ainakin venäläisten sotavankien lapset.

Kaikilla näillä ryhmillä on tarve tulla kuulluiksi ja ymmärretyiksi. Ryhmillä on myös omia tarpeita, esimerkiksi sotaorvoilla rekisteröinti sekä siihen liittyvät sotaorpotunnus

ja harkinnanvarainen kuntoutus. Saksalaisien lapset taas tarvitsevat tietoa omasta isästään.

Jokaisella ryhmällä on tarve jakaa kokemuksiaan, kuulla toisia ja tulla yhteiskunnassa kuulluiksi ja nähdyksi.

Menetyksiä ja traumoja ei voi kukaan korvata, mutta niiden kuuleminen on tärkeää – se vähentää sodan näiltä ihmisiltä vaatimaa hintaa.

Orvokki Harjuvaara

varapuheenjohtaja

Pääkaupunkiseudun Sotaorvot ry

Pertti Kaven

puheenjohtaja

Helsingin Seudun Sotalapset